

Sosyal Sermaye Ekseninde Sosyal Kalkınmanın Temel Dayanakları

Doç. Dr. Mehmet KARAGÜL

Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi

www.karagul.org

Sunumun İçeriđi

Teorik Alt Yapı: Sosyal Sermaye

Sosyal Kalkınma ve Sosyal Sermaye İlişkisi

Sosyal Kalkınmadan Ne Anlamalıyız?

Sosyal Kalkınmada İnsan

Düşünce Dünyamızdaki dönüşüm

Sosyal Kalkınmanın Kotları

Değerlendirme ve Sonuç

Sermayeyi Anlamak

Sermaye Türleri

SERMAYE

Sosyal Sermaye: Toplumsal başarıyı destekleyen karşılıklı güven düzeyi.

Beşeri Sermaye: Bireyin üretime katkısını olumlu etkileyen; eğitim, tecrübe ve sağlık düzeyi.

Entelektüel Sermaye: Muhtemel gelişmeleri dikkate alarak bilgiyi doğru kullanabilme.

Fiziki Sermaye: Üretimde kullanılan, makine, teçhizat, binalar ve diğer fiziksel varlıklar.

Finansal Sermaye: İktisadi değeri satın almada kullanılan, para ve benzeri finansal varlıklardır.

Sosyal Sermaye

Sosyal sermaye: En az iki kişi arasındaki güvene dayalı ilişkilerin yoğunluğu olarak tanımlanabilir.

Biraz daha kapsamlı bir izahatla;

Sosyal Sermaye: Bir toplumdaki dikey (yönetenle yönetilenler) ve yatay (her kesimin kendi içinde) karakterli güvene dayalı ilişkilerin yoğunluğu şeklinde izah edilmektedir.

Sosyal Sermayenin Dayanakları

Güven: Kişi ve kurumların birbirleri hakkında karşılıklı olumlu düşünceye sahip olmaları; diğerlerinin kendisi için tehdit oluşturmadığına inanmaları ve karşılıklı fedakarlık yapabilmeleridir.

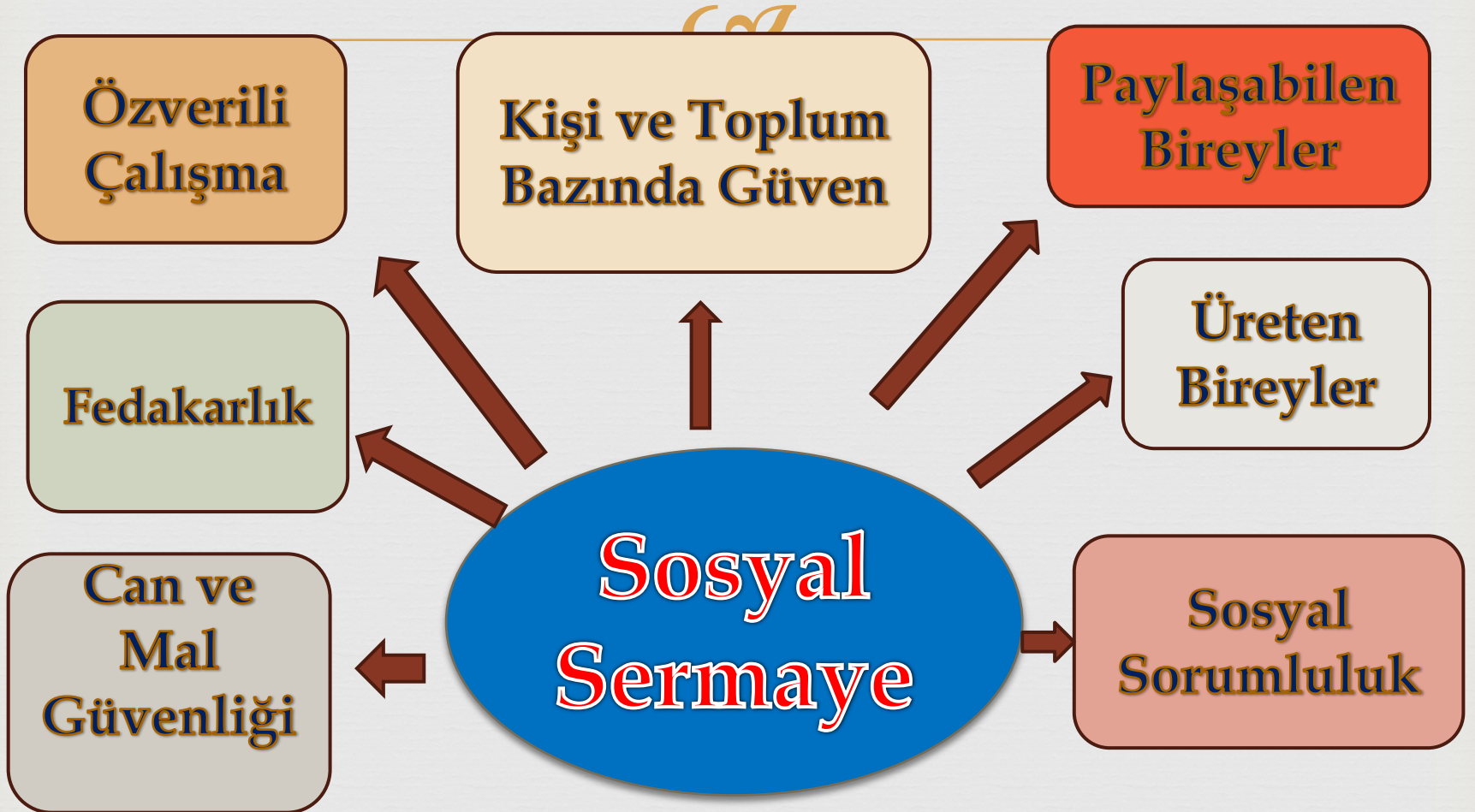
Normlar: Bir toplumun bir arada yaşamasının teminatı olan yazılı olan ve olmayan her türlü ortak değerler bütünüdür.

Ağlar: Birey ve kurumlar arası iletişimi sağlayan ve destekleyen, teknik imkanlar ile değerler sisteminden oluşmaktadır.

Sosyal Sermaye Çerçevesinde «Güvenen» ve «Güvenilir» İNSAN

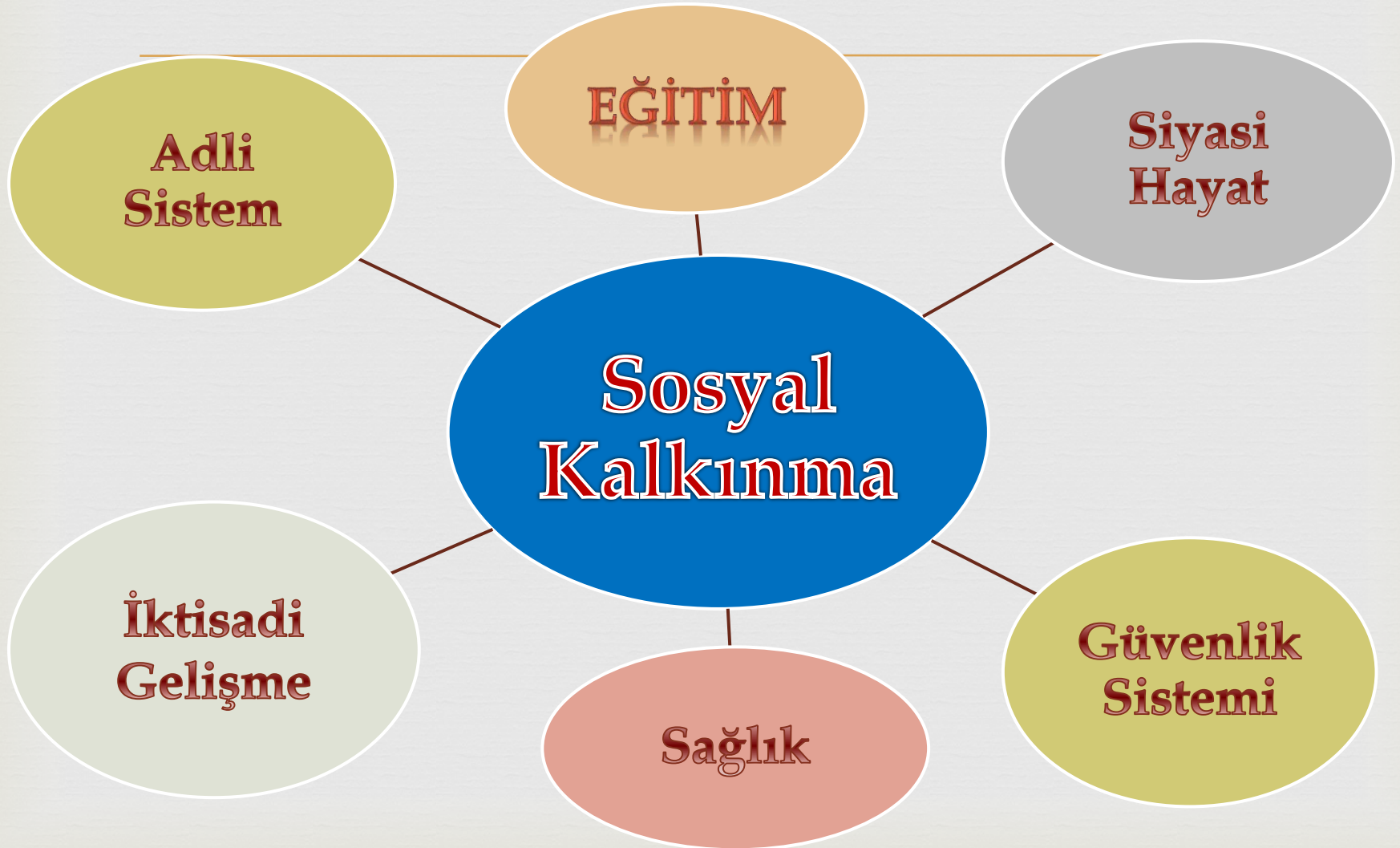
Sosyal Sermayenin Sosyal ve Kişisel Çıktıları

Güven Düzeyi ve Kalkınma Seviyeleri (2006)

Ülke	Güven Düzeyi	Kişi Başına GSYİH	Beşeri Kalkınma Endeksi
İsveç	68	34.444	0,958
Finlandiya	59	32.586	0,954
İsviçre	54	38.372	0,955
Hollanda	45	36.733	0,958
Kanada	43	36.761	0,967
A.B.D.	39	43.959	0,950
Japonya	39	32.040	0,956
Almanya	37	32.481	0,940
İngiltere	30	33.663	0,942
İtalya	29	29.356	0,945
İspanya	20	29.447	0,949
Polonya	19	14.838	0,875
Arjantin	18	11.980	0,860
Meksika	16	13.445	0,842
Şili	13	12.992	0,874
TÜRKİYE	5	12.075	0,798

Sosyal Kalkınma ve Unsurları

Sosyal Kalkınmada İnsan

Kabul etmeliyiz ki Sosyal Kalkınma çerçevesinde bütün yapılanmaların nasıl olacağı mutlaka önemli.

Ancak bir başka önemli gerçek; bütün bunları inşa edecek ve uygulayacak tek faktörün **İNSAN** olmasıdır.

Dolayısıyla sosyal kalkınma için ilk adım; insanımızın fıtratına uygun dönüşümü sağlayacak **düşünce/fikir, eğitim ve sosyal değerler sistemini** hayata geçirmektir.

İnsan= Akıl+Zeka → Sorumluluk

Bedeni itibariyle İnsan varlıkların en acizidir.

Buna rağmen, insan sadece kendisine bahşedilen akı kullandığı nispette diğer varlıklara hükmedebilmektedir.

Dolayısıyla insan aklını kullandığı ölçüde insan olabilmekte ve çevresine karşı zayıfken, güçlü hale gelmektedir.

Öte yandan insana ayrıcalıklar tanıyan akılın ona bir dizi sorumluluklar da yüklediği unutulmamalıdır.

Tekrar Akıl Merkezli bir Toplum İçin

Aslında Düşünmekle de
Mükellefiz

Kuranı Kerimde: Akıl 38, Düşünmek 111
ayette geçerken,

Namaz 92, Oruç 12, Zekat 33 ve Haç 13 aayette
yer almaktadır.

Öte yandan; 16. Sure (Nahl Suresi), 90. Ayet:
«Şüphesiz Allah, adaleti, iyilik yapmayı,
yakınlara yardım etmeyi emreder; hayasızlığı,
fenalık ve azgınlığı da yasaklar.
O, düşünüp tutasınız diye size öğüt veriyor.

Devlet-i Aliyye-i Osmanlı Neden Dağıldı?

Sanayileşememek, sermaye birikimi sağlayamamak, teknolojiyi yakalayamamak, matbaayı ülkeye sokmamak, hatta İslam'ın diğer dinler gibi akılcı olmaması vb. bir çok etken Osmanlı Devleti'nin yıkışına sebep gösterilmektedir.

Unutmamalım ki bunların bir çoğu belli ölçü etkili olsa da esasta kendileri birer sonuçtur.

Asıl sebep ise toplumun düşünce katmanlarındaki farklılaşmadır.

Fethettiğın Düşüncenin «Esiri» Olmak

1517 Mısır'ın Fethi akabinde Hilafet Makamına hürmeten Kutsal Emanetlerle birlikte Mısırdan çok sayıda Alim İstanbul'a getirilmiştir.

Anlaşılması güç olan bir uygulama ile üstün ve güçlü olan İstanbul, fethedip ele geçirdiği Kahire'ye, oradan getirdiği alimlere biat ederek teslim olmuştur.

Bu davranışla Saray akıllı önceleyen Maturidi inanç ekseninden, kaderciliği ağır basan Eş-ari anlayışına kaymıştır.

Sarayın düşünce algısındaki bu dönüşümü, Devlet-i Ali için sonun başlangıcı olarak değerlendirmek mümkündür.

Kavramlarla Gelen Sosyal Değişim: Nereden Nereye

Talebe - Öğrenci ikileminden «Mal ve Para Talep Etmeye»

«Tahsil Hayatından» «Çek, Senet ve Para Tahsil Etmeye»

«Havanın Rahmete Dönmesinden» «Havanın Bozmasına»

«Milletten» «Halk ve Ulusa»

«Ahlak»'tan «Etik»'e

«Allah'a Emanet ol» yerine «Kendine İyi Bak» vb.

Sosyal Kalkınmanın Dayanakları

Toplumda Güveni Tesis Etmek:

Gelir dağılımının adil olması,
Emeğinin karşılığını alma,
Kendini güvende hissetme,
Değerleriyle kıymet bulma,
Geleceğinden umutlu olma,
Ötekileştirilmeme...

Sosyal Kalkınmanın Dayanakları

Aile Müessesesinin Yeniden İnşası

Evlilikler, çoğu vakit his ve duygularla kurulup, hayatla yüzleşince akıl başa gelince yıkılmaktadır. Oysa Akılla kurulup, duygularla yaşanıp sürdürülmesi gerekir.

Öte yandan kişilerin aşırı bireyselleşmesi yerine, çevrelerine karşı sorumluluk sahibi olacak şekilde yetiştirmeleri, evliliklerin devamlılığı açısından önemli olsa gerek.

Sosyal Kalkınmanın Dayanakları

Toplumdan Alan Değil, Verebilen Bireyler.

«Veren El, alan elden üstündür»

Çünkü verebilen üretmiştir.

Üretebilen güçlüdür.

Güçlü olan hakim olandır.

Sosyal Kalkınmanın Dayanakları

Tehdit içeride değil, dışarıda aramak...

Bu çerçevede Anadolu'da iktidarı ele geçirmek için birbirleri ile savaşan Anadolu Selçuklu Beyliklerinin akıbeti ile «Hedef Rumeli» diyen Osmanlı Beyliği'nin vardığı noktayı iyi okumak gerekmektedir.

Sosyal Kalkınmanın Dayanakları

Farklılıkları Değil, Müřterekleri
Konuşmak...

Farklılıklara müspet ya da menfi bir
anlam yüklemek yerine; ortaklıkların;
pozitif enerjisinden faydalanılmalıdır.

Sosyal Kalkınmanın Dayanakları

Özgürlük mü, Sorumluluk mu?

En masum özgürlük tanımı, başkalarına zarar vermeden istediğini yapabilmektir.

Oysa insandan beklenen başkalarına zarar vermemekten ziyade onlara fayda sağlayabilmektir.

Bu çerçevede özgürlük; bireyin zaruri ihtiyaçlarını karşılama ve sorumluluklarını yerine getirebilme imkanına sahip olması şeklinde tanımlanabilir.

Sosyal Kalkınmanın Dayanakları

Tüketimden Üretime;

Tüketim, içgüdülere bağlı bir eylem iken, **Üretim** bilgi ve beceri gerektiren Akıl temelli bir faaliyettir.

Ancak toplumumuzda akıl, bilgi, beceri ve özveri gerektiren üretimden ziyade; sıradan canlıların da gerçekleştirdiği tüketim daha fazla itibar görmektedir.

Sosyal Kalkınmanın Dayanakları

Karın Değil, Faydanın Doruklaşması;

Birey ve işletme faaliyetinin, tek hedefi karlılık ve para kazanma üzerine kurgulanmaktadır.

Ancak yapılan işin topluma nasıl bir fayda sağladığı, hatta zarara sebep olup olmadığı yeterince konu edilmemektedir.

Hedef karlılık olunca; pek çok gayri ahlaki ve yasa dışı iş, çok sayıdaki insan için daha cazip gelebilmektedir.

Sosyal Kalkınmanın Dayanakları

«Sermaye» Merkezli üretimden İNSAN Merkezli Üretime

Üretimin amacı, kar maksimizasyonu ile sermayenin tekelleşmesi yerine, daha çok insanın bu süreçte istihdam edilmesi ve devamında ortaya çıkan mal ve hizmetten yararlanabilmesi olmalıdır.

Örneğin; aynı sermaye ve imkanlarla kurulacak projeden biri; % 5 karlı ve 100 kişiye istihdam sağlıyor, diğeri ise % 20 karlı ve 25 kişiye istihdam sağlıyor.

Burada sermaye birikimi sağlayacak ikinci yerine, daha fazla insana iş ve aş imkanı sağlayacak birinci projenin tercih edilmesi gerekir.

Sosyal Kalkınmanın Dayanakları

**«Ahilik Temelinde» Eğitimin
Nicelikten Niteliğe dönüşümü...**
Eğitimde amaç, her ile ve ilçeye bir üniversite
kurarak, herkesin üniversite diploması almasını
sağlamak yerine,

**Özellikle esnafın, zanaatkârın ve sanayicinin arayıp
da bulamadığı; ahlak, bilgi ve beceri yönüyle
donanımlı ara elemanı yetiştirecek kaliteli ve itibarlı
meslek okullarına ağırlık verilmeli.**

Sosyal Kalkınmanın Dayanakları

Bugün için geleceği değil, Gelecek için bugünü tüketmek

Kabul etmeliyiz ki yarın, ancak onun hesabını yapanlarındır.

Toplumun kahır ekseriyeti borçlu iken, yarınların hesabını yaptığımızı söyleyemeyiz herhalde...

Çünkü borç, bugün için geleceği tüketmektir. Asıl olan ise Gelecek için bugünü tüketebilmektir.

Son Sözlür

Düşünen,

Güvenen ve güvenilen,

Değerleriyle kıymetlen,

Hastalığı dışarıda arayıp,

Tedaviyi içeride bulan.

Üretimiyle varım diyebilen,

Bugünleri, geleceği için harcayan yeni bir NESİL.

Teşekkür

☞ Eğer varsa doğrular söyletenden, hatalar ise konuşandandır.

☞ Sabrınız için Teşekkürler...

☞ Doç. Dr. Mehmet KARAGÜL

☞ Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi

☞ www.karagul.org